

17. stranica

VJERA, MIR, LJUBAV i NADA božićna je poruka učenika 1. razreda keresturske Osnovne škole Nikole Zrinskog

„Bijačke vile“ u Budimpešti

12. stranica

Židanski hrvatski večer

14. stranica

Sveti Nikola u Podravini

16. stranica

Komentar

Nada, iščekivanje, mir, radost, veselje i ljubav

Koliko nam samo sve narečeno nedostaje danas, u našem potrošačkom društvu koje je usmjereno samo na vidljivo, na opipljivo, da ne kažemo potrošačko. Nema vremena za promišljanje, za preispitivanje.

Božić je kršćanski blagdan kojim se slavi rođenje Isusa Krista. Hrvatska riječ Božić po značenju je umanjena riječi Bog, preuzeta kao naziv za blagdan koji označuje da se taj dan rodio mali Bog – Isus.

Krug je najsavršeniji geometrijski oblik jer nema ni početka ni kraja, usto prikazuje potpunu cjelinu. Tako i adventski vijenac s četiri svijeće simbolizira četiri nedjelje došašća, vrijeme iščekivanja, nade, budnosti i čežnje. Čine ga dva temeljna simbola, krug i svijeće odnosno svjetlo. Četiri svijeće označuju četiri razdjelnice u ljudskoj povijesti: stvaranje, utjelovljenje, otkupljenje i svršetak. Prema jednoj tradiciji, na vijenac se stavljaju tri ljubičaste svijeće, znak pokore i obraćenja, kao pripreme Isusova dolaska, i jedna ružičasta koja se palila kao izraz radosti njegova rođenja. Prva se svijeća naziva još i prorokova svijeća, druga betlehemska, treća pastirska, a posljednja svijeća anđela. Postupno paljenje svijeća znak je približavanja Božića. U prvome dijelu došašća vjernici se pripremaju za slavni Kristov dolazak, za sudnji dan, a u drugome dijelu za njegov rođendan, za dan kada je Sin Božji postao čovjekom. U rimokatoličkoj crkvi za vrijeme bogoslužja prevladava ljubičasta boja, čitaju se prikladni liturgijski tekstovi. U došašću se svakog jutra služe puku omiljene rane, jutarnje mise zornice. One imaju pokornički značaj, u neku ruku i četverotjedno odricanje.

Uz crkvene običaje vezuju se i najljepši pučki običaji. Samo da spomenemo Materice i Oce, blagdan bunjevačkih majka i očeva, blagdan svete Lucije, sijanje žita i darivanje, betlehemare – pastirsku igru kojom se obilaskom naših domova navješćuje Isusovo rođenje, Badnjak, Sveti Stipan, Sveti Ivan, šibari...

Potrošačko društvo zaboravlja za izvorno značenje, na sve narečeno, ono se često poistovjećuje s „blagdanom odmora, obiteljskog okupljanja uz okićeni bor, darivanjem, blagdanskim stolom uz pučka jela i pića“, da i ne spominjemo wellnessom u nekome lijepom hotelu, uživanjem i trošenjem... Time su povezane i same pripreme za Božić, a zaboravlja se na ono bitno.

S. B.

Glasnikov tjedan

poticajne i možda i početak tvojih razmišljanja o stvarima o kojima i ja sama razmišljam prirodom posla koji obavljam, a i osobno.

Došli smo do kraja kalendarske godine. Uvijek je to prilika da sumiramo, da se osvrnemo na trenutak i da se zamislimo nad vremenom koje je pred nama. Kako u privatnom tako i u poslovnom životu. Vrijeme neumorno teče, i ono što je propušteno teško je nadoknaditi, nemoguće, rekla bih. Ali pokušajmo i u ovom adventskom razdoblju koje nam je još preostalo u tišini i smiraju dana napraviti obračun sa sobom. Uz one koji su nam najbliži i imamo sreću biti s njima. Vidjet ćemo kako stvari koje smatramo strašno važnima nestaju u toplini i mirisu tamjana i plamenu božićne svijeće na našem stolu. Odjednom ćemo osjetiti svemir i vrijeme, prolaznost i tugu u našoj radosti. S godi-

Poštovani čitatelju, što napisati u svojoj posljednjoj kolumni u 2017. godini? Iz tjedna u tjedan si se družio sa mnom i sa mojim mislima, onima koje sam dijelila s Tobom. Nadam se kako su one bile

nama postajemo zreliji, ali i nesigurniji rekla bih. Toliko toga je nepoznatoga što ne možemo dokučiti, toliko toga za što smo mislili da na isto možemo djelovati, ali žalost vrijeme je pokazalo da to i nije u našoj moći.

U ozračju Božića tražimo lica i likove, sjećanja naviru pa i ona za koja smo davno mislili da su nestala. Shvatimo da su bila tek potisnuta u žurbi vremena, nenapisana i neispričana. Zašto ih nismo ispričali, ni sami ne znamo, ali sada odjednom naviru i naviru riječi. Da ih zapišem ili ne? Pitam se.

Svim svojim suradnicima zahvaljujem na ustrajnosti u nimalo lakom poslu koji smo obavili u godini 2017. Trebalo je dosta toga učiniti i učinjeno je, bar ja to tako ocjenjujem, a poštovani čitatelju Hrvatskoga glasnika i pratitelju medijskih platformi Medijskog centra Croatica, nadam se da si se i Ti uvjerio u rečeno.

Zahvaljujem Tebi, poštovani pretplatniče tjednika Hrvata u Mađarskoj, na vjernom praćenju tjednika Hrvata u Mađarskoj i širenju njegove vidljivosti među hrvatskom zajednicom u Mađarskoj, matičnoj domovini i svijetu.

Svima nama želim mira i blagoslova u ozračju svjetla koje svojim rođenjem tako široko širi mali Bog, te zdravlja, mira, suradnje i međusobnog razumijevanja te pomoći jedni drugima u godini koja je pred nama.

Branka Pavić Blažetin

*Zahvaljujem Tebi,
poštovani pretplatniče
tjednika Hrvata
u Mađarskoj, na vjernom
praćenju tjednika Hrvata
u Mađarskoj i širenju
njegove vidljivosti među
hrvatskom zajednicom
u Mađarskoj, matičnoj
domovini i svijetu.*

DAN HRVATA – STARI GRAD, 18. 11. 2017. g. (Mosonmagyaróvár)

Govor predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Jose Ostrogonca, na Danu Hrvata u Starom Gradu

*„Rodni kraj, Pinčena draga,
brižuljasta okolina,
sinu va tuđini, draga
skromno shranjena dolina.*

*Loze, polja, vinogradi,
lugi, tratina, parage.
Pinka teče, gaj objami,
napoju ju potok, grabe.“*

S navodom iz pjesme pisanoj voljenomu rodnom kraju, iz pera našega nezaboravnog profesora, gradišćanskoga pjesnika, prvoga predsjednika Peštanske regije Saveza Hrvata u Mađarskoj Laj- oša Škrapića, srdačno vas pozdravljam na sedamnaestom Danu Hrvata, ovim putem u tromeđi mađarskih, austrijskih i slovačkih gradišćanskih Hrvata, u Starome gradu.

Veoma mi je drago da smo se u tako lijepom broju okupili, da ste došli iz svih krajeva Mađarske, od Bačke i Podravine, Baranje, Budimpešte i Međimurja, kako bi i ove godine proslavili osamostaljenje Hrvata u Mađarskoj i osnutak prve krovne organizacije, davne 1990. godine u Sambotelu.

Svi mi koji smo tada bili nazočni sjećamo se, nije bilo lako na prvome skupu ujediniti, uskladiti, približiti interese, želje, težnje regija, sastaviti prvi kakav-takav statut Saveza Hrvata u Mađarskoj, da bismo konačno krenuli onim putem na kojim i danas koračamo.

Nije bilo lako onda, a bogme nije lako ni danas!

2

Eto, prošlo je 27 godina od toga samboteliskog dana, i tijekom više od dva desetljeća, često smo se suočili s činjenicom: teško je bilo utemeljiti prvu hrvatsku udrugu, ali još teže je bilo sačuvati njezino jedinstvo i sam opstanak.

Savez, prema svome statutu bazira se na rad i djelatnost svojih regionalnih udruga, njihovih članova, poštuje njihovu kulturnu autonomiju, tradicije, običaje i materinski jezik.

U romantičnome stilu, za mene slični na jedno veliko simbolično kolo u kojem „šuška bunjevačka svila, šareni se divna šokačka, bošnjačka, racka nošnja, udaraju podravske noge bose, šokačke šule, i tvrde međimurske čizme, dok svira gizdava gradišćanska tamburica i ore se jačke u Miloradićevu duhu – Hrvat mi je otac, Hrvatica mat...“

Tisuću raznolikosti, ali su koraci, takt, glazba velikoga kruga isti – jer to je naše jedino i jedinstveno kolo, a spaja nas saznanje da pripadamo velikoj grani hrvatskoga naroda.

Je li, kako je lijepo sve ovo izreći, ovako opisati?

No svi mi dobro znamo da stvarnost, realnost svakodnevnog života znatno je drugačija, sirovitija od ove moje romantičarske zamisli.

Mislimo samo na izbore.

Godine 2018. mađarski će državljani ponovno birati svoje zastupnike u Parlament, odlučiti će s kojom i pod kojom vladom žele u budućih četiri-pet godina živjeti.

Do idućega proljeća već imamo vruću jesen i zimu, no takva je demokracija, tako se u svim slobodnim zemljama odvija borba za vlast i prvo mjesto.

3

A mi, pripadnici nacionalnih manjina, opet ćemo birati svoga glasnogovornika, koji ni u idućem mandatu neće biti ravnopravan sa svojim mađarskim kolegama, neće imati pravo glasa.

Glasovat ćemo na hrvatsku listu, a time ćemo izgubiti pravo da glasujemo na jednu od mnogih političkih stranaka.

Samo tiho vam kažem, gledajući kampanju, obećanja, koja se najviše puta ne ostvaruju, možda je i bolje da ne moram glasovati na bilo koju političku stranku.

No kako bi lijepo bilo da se dobro organiziramo, te da steknemo određeni broj glasača na hrvatskoj listi, prekoračimo prag, i tako izborimo ravnopravnog zastupnika u Mađarskom parlamentu.

Ja vas i s ovoga mjesta pozivam: hajd' mo, radimo zajednički na tome! Jer što smo brojniji tim više smo pripoznatiji!

Znam da manjinski glasnogovornici mnogo čine u interesu svojih narodnosnih skupina, a na tome i ovim putem zahvaljujem našem glasnogovorniku gospodinu Miši Heppu.

Za mene je veoma pozitivan primjer bio kada je narodnosni Parlamentarni pododbor pozvao najveće nevladine udruge kako bi dale izvješće o svom djelovanju, uspjesima, problemima, čežnjama.

Tu sam stekao dojam da ipak netko prati naš rad, brine se o nama, a nismo važni samo onda kada su biranja i trebamo sastaviti listu mjesnih, županijskih i državnih kandidata.

Na moju primjedbu, Pododbor je učinio konkretne korake da se prije dodjele državnog odličja „Pro cultura“ ponovno osnuje kuratorij u kojem su zastupljeni ugledni stručnjaci nevladinih organizacija, te da oni dadu prijedloge, i da o tome ne odlučuje jedan čovjek.

4

Cijenjene dame i gospodo, dragi naši gosti!
Naša će udruga, kao i uvijek, u proljeće iduće godine na državnome skupu, pred svojim članstvom dati izvješće o ovogodišnjem

radu, gazdovanju, djelovanju, i odobrit će radni i financijski plan za 2018. godinu.

Prema odredbama našega statuta, svakoga našeg člana osobno pozivamo na taj skup, a istovremeno pismeno šaljem sve materijale, dokumente koje je pripremito Predsjedništvo, a pregledao i kontrolirao Nadzorni odbor.

Sve će se to objaviti i u tisku i na našoj WEB-stranici.

Smatram da mi ozbiljno mislimo održati i ispuniti norme i zahtjeve takozvane „üvegzebe politika“, o kojoj se najviše puta u velikoj politici samo govori, a ne govoreći o tome da se do posljednje krajcare trebamo obračunati prema onima koji su nam materijalno omogućili djelovanje.

I ovim putem zahvaljujem našem članstvu na aktivnosti, osoj bito onima koji redovito i savjesno uplaćuju članarinu.

Tko još za ovu godinu to još nije učinio, ima dobrih mjesec dana da to nadoknadi. Kao dobar poštar, ja sam i danas donio sa sobom uplatnice...

Dakle, što se tiče našega djelovanja, u cijeloj smo godini imali niz kulturnih priredaba, gastronomskih susreta, mjesnih hrvatskih dana, fišijade, kobasijade, nastupa KUD-ova, tamburaških orkestara, prela, balova, na kojima se okupljao naš hrvatski živalj, i naravno mađarski simpatizeri koji vole našu glazbu, plesove i proizvode naših vinogradara i majstora kulinarskih vještina.

5

No dali je zadatak jedne državne nevladine udruge samo očuvanje tradicija, kulturne baštine i običaja? Ja mislim nije!

Jest da u našem statutu debelo piše da smo „civilni“, a ne politička organizacija, no ja mislim da mi ipak vodimo neku vrstu politike.

Zar nije politička djelatnost kada sastavljamo liste kandidata, agitiramo da se što više Hrvata registrira na biračku listu, kada vodimo – u pozitivnom smislu – borbu s opozicijom, kada stvaramo mjesne, županijske i državnu samoupravu?

Zar nije i politička djelatnost kada kao članovi važnih tijela kao „Hrvatsko-mađarski odbor za zaštitu manjina“, „Vladin okrugli narodnosti stol“, „Forum manjina“ u Zagrebu imamo priliku izraziti naša mišljenja i postavljati pitanja?

Mislim da je politička djelatnost i ono kada posjete svoje mađarske partnere ljudi iz najvišega političkog vrha naše matice, a mi dobijemo prigodu da se sastanemo s njima i razgovaramo o konkretnim problemima, uspjesima ili težnjama.

I ovim putem zahvaljujem Hrvatskom veleposlanstvu i Generalnom konzulatu što i Savez dobiva poziv na ovakve susrete.

Savez će i ubuduće biti partner i mnogo će raditi na tome da se još bolje ostvari *kulturna autonomija*, da se ublaži *asimilacija*, da se izradi *novi školski sustav* i školski program nastave materinskog jezika, aktivno će sudjelovati u *promjenama biračkog, narodnog zakona* i drugih odredaba, i pripaziti će na to da naši najzaslužniji Hrvati navrijeme dobiju *priznanja i odličja*, a ne postumus, i od mađarskih i od političkih tijela Republike Hrvatske.

6

Za ovo zadnje lijep je primjer bio kada smo lani prije Božića s kolegom Arnoldom Barićem primili visoko priznanje od predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović u Zagrebu.

Savezu je za 25. obljetnicu svoga djelovanja dodijeljena Povelja Republike Hrvatske.

Pa zar nam treba ljepši božićni dar?

Dame i gospodo, cijenjeni nazočni!

Na kraju, ja vam želim ugodnu večer, i nakon veoma lijepoga

današnjeg misnog slavlja uživajmo zajedno u programu koji su nam pripremili domaćini, jer kako je napisao Lajoš Škrapić među svojim mudrostima:

„Ako smo skupa,
Srića nije skupa!“

Hvala na pozornosti.

Govor predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana na Danu Hrvata u Starom Gradu

Poštovani uzvanici, poštovani gosti, drage Hrvatice i Hrvati.

Približavajući se kraju godine, mnogi od nas vole sumirati što su sve uradili tijekom proteklih 365 dana, radovati se uspjesima i pokušati ispraviti pogreške. Ovaj je naš današnji susret prigoda da sumiramo koji su bili projekti, programi, obveze Hrvatske državne samouprave tijekom 2017., što je učinjeno i što nas još čeka u sljedećem razdoblju.

Na prvome mjestu svakako moram spomenuti nastavak projekta utemeljenja hrvatskoga školskog centra u Sambotelu. Pošto je 2016. krenuo s radom hrvatski vrtić, od rujna ove godine počelo je obrazovanje i u prvom razredu osnovne škole. Broj se djece u vrtiću iz dana u dan povećava, sad ih ima preko 30, a nadam se da će se ta pozitivna tendencija odraziti i na broj djece u školi, te da ćemo se nakon nekoliko desetljeća na ove godine koje su iza nas prisjećati kao najteže i najzahtjevnije, ali i povijesne u životu hrvatskog obrazovnog centra u Gradišću.

Htio bih ovom prigodom posebno zahvaliti članovima Hrvatske samouprave grada Sambotela, na maksimalnoj pomoći i brizi, odboru Hrvatske državne samouprave koji je koordinirao sve zadatke, odgojiteljicama i učiteljicama ustanove, ravnatelju Gaboru Gyórváriju i njegovim suradnicima, na velikom zalaganju, na stručnosti, a naravno i roditeljima koji su povjerovali svoju djecu toj ustanovi i njenim djelatnicima.

Jedan od najvažnijih projekata Hrvatske državne samouprave jest i izgradnja Hrvatskog doma u Peču. Zahvaljujući vlastitim financijskim sredstvima i novčanoj potpori Ministarstva ljudskih resursa Mađarske, u tijeku je obnova zgrade u samome središtu grada Peču, u kojoj će se napokon stvoriti uvjeti za nesmetani

rad Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, podružnice Hrvatske državne samouprave i drugih ustanova.

HDS je na početku ovog mandata među strateškim ciljevima naznačio utemeljenje kulturnih ustanova u svim regijama. Ta je zadaća tijekom ove dvije godine umalo u potpunosti ostvarena. Ostali smo dužni jedino hrvatskoj zajednici u Bačkoj, no uvjeren sam da će se do kraja ove godine stvoriti uvjeti za utemeljenje kulturnog centra i u Baji, stoga vjerujem da ćemo za koji mjesec zajedno proslaviti i predaju te ustanove.

Vjerojatno mnogi od vas dio svojega godišnjeg odmora provode u našem odmaralištu u Vlašićima na otoku Pagu, stoga ste se i sami uvjeriti kako je tijekom proljeća obavljena unutarnja obnova zgrade, također zahvaljujući vlastitim novčanim sredstvima, te uz potporu Ministarstva ljudskih resursa. Na redu je vanjska obnova zgrade, no znatno nam otežava situaciju što, nažalost, još nismo uspjeli započeti pregovore s predstavnicima Republike Hrvatske glede novog ugovora o vlasništvu ili produženju uporabe tog objekta.

Htio bih se ovom prigodom posebno prisjetiti dvije priredbe koje smo prvi put organizirali ove godine. To su Dan hrvatskog tiska i hrvatskog školstva, koje su osim izuzetno jakog emocionalnog naboja svih nas koji smo bili nazočni, pružile priliku zahvaliti našim učiteljicama učiteljima, nastavnicama i nastavnicima, kolegama koji su svojim višedesetljetnim radom na polju obrazovanja, kulture, novinarstva, očuvanja tradicija i materinskog jezika zadužili našu zajednicu i bez kojih danas možda ne bismo bili tu, ili bismo bili u znatno manjem broju.

U organizaciji Kulturno-prosvjetnog centra prvi put je priređen i vrlo uspješni tamburaški festival u Baji. Bilo je lijepo vidjeti i čuti mlade tamburaše iz raznih regija, njihov zanos i ljubav prema hrvatskoj tradicijskoj glazbi.

Novi HDS-ov projekt jest i susret načelnika hrvatskih naselja, koji se organizira idućega tjedna u Serdahelu. Smatramo da će to biti izuzetno važan događaj koji će pružiti priliku svim zainteresiranim za bolje upoznavanje, čvršću suradnju, razmjenu iskustava i sve to za dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj.

U skladu s razmišljanjima o budućnosti Hrvata u Mađarskoj jest i odluka Skupštine o utemeljenju Zaklade za hrvatsko školstvo u Mađarskoj, preko koje ćemo stipendiranjem pomoći najdarovitijim, najaktivnijim i socijalno najugroženijim mladim Hrvatima i Hrvatima u njihovu školovanju, i tako stvoriti uvjete budućim mladim intelektualcima za uključivanje u društveno-politički život naše zajednice. Vjerujem kako je to jedna izuzetno važna i humana odluka koja će naći odobrenje i podršku kod svakog Hrvata u Mađarskoj, ali i u matici, stoga vas molim, ako imate prigodu na razne načine pomoći rad ove zaklade, uradite to jer tako ćete pomoći našoj djeci, hrvatskoj zajednici u nas.

Poštovani nazočni, dosad sam više govorio o projektima, priredbama koje su prvi put organizirane ove godine, no naravno nisu izostali ni programi koji su okupljali Hrvate iz svih regija, a imaju višegodišnju tradiciju.

Tako ne smijem zaboraviti Croatiade, gdje su se predstavljala djeca u poznavanju materinskog jezika, običaja, pokazali svoju vještinu na polju dramske i likovne umjetnosti, ali i ono najbitnije, družili su se, snažili svoju nacionalnu svijest. Što je jedan od glavnih ciljeva i kampova na otoku Pagu u HDS-ovoj organizaciji, gdje je i ovog ljeta boravilo petstotinjak djece.

Jedan od najatraktivnijih priredaba, također u prvom redu za mlade, jest festival zabavne glazbe Microfon, koji je prije mjesec dana po drugi put izuzetno uspješno održan u Petrovom Selu.

Nakon Gradišća i Pomurja 2017. bicikljada kroz hrvatska nase-

lja u Mađarskoj Crotour, ove je godine stigao u Podravinu, gdje su sudionike, kao i prijašnjih godina, dočekali ljubazni domaćini i predstavili svoja naselja. S velikom sam radošću primijetio, kako je broj sudionika iz godine u godinu sve veći, što znači da među mladima postoji želja za druženjem i upoznavanjem sunarodnjaka.

Jedna od najvažnijih priredaba jest državno hodočašće, koje je ovaj put organizirano u Komaru, marijanskom svetištu pomurskih Hrvata. Više stotina vjernika i ovaj put je stiglo iz svih krajeva, molilo se na raznim dijalektima za svoje najbliže, ali i užu te širu zajednicu.

Glede suradnje s našom maticom, moram spomenuti da je bilo više susreta s visokim dužnosnicima Republike Hrvatske, tako s predsjednikom Kolindom Grabar Kitarović, predsjednikom Hrvatskog sabora Gordanom Jandrokovićem, gdje smo imali prilike predstaviti našu zajednicu, govoriti o postignućima, o teškoćama Hrvata u Mađarskoj, ali i zatražiti pomoć od naše matične zemlje.

Jedan od najvažnijih foruma za artikuliranje naših interesa jest Međuvladin mješoviti odbor o zaštiti prava manjina, koji se nakon tri godine sastao u Zagrebu. Zaključke s tog foruma obje su vlade prihvatile, stoga se nadam da ćemo rezultate toga foruma vidjeti u skorij budućnosti.

Posebno sam sretan i ponosan da smo u skladu s prihvaćenim programom stvorili bolju suradnju s našim sunarodnjacima iz Vojvodine i Slovenije, a kao rezultat toga jest i ugovor o suradnji, koji smo s pomoću generalne konzulice Republike Hrvatske u Pečuhu, i potpisali s predstavnicima Hrvata u Vojvodini i Sloveniji. Od tada su veze postale čvršće, suradnja na polju kulture, školstva, znanosti intenzivnija, a vjerujem da ćemo već od iduće godine krenuti sa zajedničkim projektima, jer upravo ti prekogranični projekti donose nova saznanja, iskustva, a naravno i novca iz fondova EU-a. Upravo zato potičemo mjesne hrvatske samouprave, ali i naše ustanove na sudjelovanje u prekograničnim programima te nudimo i pružamo pomoć u pripremi natječaja i pronalasku partnera.

Pri kraju nekoliko riječi o zadacima i izazovima koji nas čekaju sljedeće godine. Svi dobro znate da su u proljeće na redu parlamentarni izbori. Ovaj je ciklus pokazao da je itekako važno da manjine, tako i Hrvati, imaju svojeg zastupnika u Mađarskom parlamentu, zato će se Hrvatska državna samouprava kao nositelj liste morati dobro organizirati i pripremiti na nadolazeće izbore.

Vjerojatno nas već početkom godine čekaju i pregovori o eventualnom preuzimanju Hrvatskog kazališta. Ta temeljna ustanova hrvatske kulture zadnjih se godina zbog poznatih razloga najčešće spominje u negativnom kontekstu, no vjerujem da će se to promijeniti i da će iduće godine u novoj zgradi, s novim vlasnikom i repertoarom, Hrvatsko kazalište doživjeti svoj procvat.

U tijeku su i tri kapitalna projekta glede našega školstva, koje bismo mogli privesti kraju tijekom 2018. To su proširenje zgrade Obrazovnog središta Miroslava Krležu u Pečuhu, dovršenje zgrade u Obrazovnom centru u Santovu, za koje smo predali natječaj za europske fondove od po 500 milijuna forinta, te obnova zgrade budućega Školskog centra u Sambotelu, koji je također projekt u vrijednosti od nekoliko stotina milijuna forinta.

Uza sve zadaće i programe koje smo dosadašnjih godina obavljali i organizirali, 2018. nas čekaju i novi izazovi, no vjerujem da ćemo uz vašu pomoć i cijele hrvatske zajednice i njih uspješno riješiti.

I na kraju dopustite mi da zahvalim svim organizatorima i sudionicima ovogodišnjeg Dana Hrvata na idejama, zalaganju i trudu koji su uložili kako bi se svi mi danas dobro proveli i kućama vratili s lijepim uspomjenama.

Hvala vam što ste me poslušali!

Prisjećanje na Ivana Petreša

Proslavljene Materice i Oci u Kačmaru

Nastupili su kačmarski vrtičari i učenici (polaznici hrvatskoga jezika).

Kačmarska Hrvatska narodnosna samouprava 9. prosinca u mjesnom domu kulture proslavila je Materice i Oce, blagdane bunjevačkih majka i očeva, koji se slave druge, odnosno treće nedjelje došašća. Kod spomenika u središtu naselja položeni su vijenci u spomen na bunjevačkohrvatskog pisca i svećenika Ivana Petreša (1876. – 1937.), rodom Kačmarca, a dugogodišnjega čavoljskog župnika.

Uime domaćina i organizatora okupljene je pozdravila predsjednica Teza Vujkov Balažić, te se osvrnula na godišnji rad Hrvatske samouprave. Prema njezinim riječima, organizirali su Bunjevačko prelo, Dan žena, Bunjevački dan, izlet za učenike u Hrvatsku u prijateljsko naselje Veli-

ku, suorganizirali su Susret Kačmaraca na Vodici za blagdan Male Gospe, obilježili 70. obljetnicu osnutka Bunjevačke škole susretom bivših učenika i nastavnika, odnosno pokretanje nastave na hrvatskome jeziku. Osim toga obnovili su tri bunjevačka križa krajputaša, sudjelovali na susretu crkvenih zborova na Antunovo u Baji, na Spomendanu biskupa Ivana Antunovića u Kalači, te na Hrvatskom hodočašću na santovačkoj Vodici, a nedavno i na Adventskom sajmu u Zagrebu s članovima hrvatskoga kružoka i djelatnicima načelničkog ureda koji im mnogo pomažu u svakodnevnom radu. Koristeći se prigodom, svima je zaželjela sretan Božić i Novu godinu. Tomislav Žigmanov, narodni zastupnik u Skupštini,

Ženski pjevački zbor

Foto: MARTIN KUBATOV

Tamburaški orkestar iz Sentivana

Zajednički ručak

Tomislav Žigmanov došao je s poklonima.

ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, izrazio je zadovoljstvo jačanjem prekogranične suradnje bunjevačkih Hrvata u posljednjih nekoliko godina. On se zauzeo za razvijanje postojeće suradnje, te pozvao na zajedničko očuvanje i njegovanje tradicija, običaja i na njihovo prenošenje na mlade naraštaje. Potom je izlaganje o 330. godišnjici doseobe bunjevačkih Hrvata održao Vladimir Nimčević iz Subotice. U prigodnom su programu nastupili kačmarski vrtičari i učenici (polaznici hrvatskoga jezika) te ženski pjevački zbor. Uslijedio je zajednički ručak uz tamburaški orkestar iz Sentivana (Felsőszentiván). Svečanost je uveličana hrvatskim misnim slavljem u župnoj crkvi koje je predvodio tavankutski župnik, velečasni Franjo Ivanković.

S. B.

IV. tamburaški festival u Dušniku

Mladi čuvari tradicijske tamburaške glazbe ponovno na okupu

Tamburaška glazba život je za sve nas jer su se naši stari, kao i mi danas, zajedno veselili, ali i zajedno tugovali uz tamburu, zapravo živjeli su s tamburom – reče Joso Šibalin, predsjednik Županijske hrvatske samouprave, otvarajući prošlogodišnji tamburaški susret. Doista, ovo bi moglo biti službeno geslo dušnočke priredbe koja iz godine u godinu okuplja mnoštvo mladih tamburaša, čuvara naše tradicijske glazbene baštine. Naime, četvrti put zaredom u Dušniku je 2. prosinca ove godine priređen Tamburaški festival na kojem se okupilo pet tamburaških sastava. U dupkom punoj dvorani doma kulture posjetitelji su uistinu mogli uživati u pretežito hrvatskoj, ali i mađarskoj te srpskoj tamburaškoj glazbi, narodnoj pjesmi i tamburaškim uspješnicama.

Mohačke „Poklade” i Vivien Graf

FOTO: TAMBURAŠKI FESTIVAL DUSNOK

Svi sudionici zajedno oduševili publiku.

Tukuljski orkestar „Prekovic”

Starinski orkestar „Biseri Drave”

U ime organizatora okupljene je pozdravio Dávid Pozsonyi, član budimpeštanskog orkestra „Babra” i dušnočke „Zabavne industrije”, među njima posebno uzvanike, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, zamjenicu predsjednika Angelu Šokac Marković, predsjednika Županijske hrvatske samouprave Josu Šibalina, načelnika sela Dušnoka Petra Palotajja, bilježnicu Bernadett Bajai i predsjednicu dušnočke Hrvatske samouprave Matiju Mandić Goher. Zahvalio je Županijskoj hrvatskoj samoupravi te Seoskoj i mjesnoj Hrvatskoj samoupravi na potpori kojom su pridonijeli ostvarenju priredbe. Nakon pozdravnih riječi, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan uručio je Matiji Mandić Goher Spomenicu i plaketu dodijeljenu još u svibnju

ove godine povodom Državnog dana hrvatskoga školstva u Mađarskoj, održanog u Pečuhu.

U nastavku večeri predstavilo se pet tamburaških sastava: budimpeštanski orkestar „Babra”, tukuljski „Prekovic”, „Pendergő s vojvođanske Ade”, „Biseri Drave” iz Starina, te mohačke „Poklade”. Uistinu smo mogli uživati u dvosatnome tamburaškom koncertu, pretežito s glazbenom tradicijom raznih hrvatskih regija u Mađarskoj od Bačke do Baranje, Podravine i Peštanske regije, koji je zaključen zajedničkim nastupom svih sudionika, a ispraćen gromoglasnim pljeskom. Priredba je završena plesačnicom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći orkestar „Zabavna industrija”.

Stipan Balatinac

Proslavljena 25. obljetnica Šokačke čitaonice i 10. godišnjica Izvorne plesne skupine

Čitaonica mohačkih Šokaca koja je utemeljena još davne 1905., a ukinuta 1946. godine, ponovno je pokrenuta 1992. godine kada je od zadruga kupljena stara zgrada. Članstvo je obnovilo njezin rad, oživljene su nekadašnje tradicije: Antunovo, hrvatske mise, šokački balovi, šokačke kraljice... Bogat kulturni život unaprijeđen je pokretanjem tečaja hrvatskoga jezika, dječje i izvorne folklorne skupine. Obnovljena je i dograđena zgrada, a uz kulturni rad izrasle su i dvije velike kulturne i gastronomske priredbe, prvo Grahijada, a zatim i Pranje na Dunavu, koje danas privlače na tisuće sudionika i posjetitelja.

Udruga Čitaonica mohačkih Šokaca 28. listopada proslavila je 25. obljetnicu ponovnog utemeljenja, a njezina Izvorna folklorna skupina 10. godišnjicu postojanja. Tom je prigodom u Kinodvorani "Kossuth" održan cjelovečernji program raznih dobnih skupina šokačke udruge i pozvanih prijateljskih društava.

– Pozvali smo sve koji su nam pomagali, tako KUD-ove "Zoru" i "Mohač", tamburaše, djecu iz Vrtića "Eötvös", učenike iz Osnovne škole „Széchenyi“, i naravno dječje folklorne grupe Šokačke čitaonice koje vodi Beata Janković, a nastupila je i naša Izvorna plesna skupina koja je proslavila 10. obljetnicu utemeljenja. – ističe Stipo Bubreg koji je u veljači ove godine izabran za predsjednika Čitaonice.

Kako nam uz ostalo reče, na svečanosti su bili i brojni uzvanici, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, parlamentarni glasnogovornik Hrvata Mišo Hepp, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, zatim iz Hrvatske načelnik Svetog Filipa i Jakova Zoran Pelicarić i voditelj KUD-a „Sveti Roko“ Ivica Eš-

Đuro Jakšić

Stipo Bubreg

kinja Lantana, pročelnik za kulturu Općine Čepin Željko Manić, predsjednik čepinskog KUD-a "Ivan Kapistran Adamović" Ante Blažević, te mohački gradonačelnik József Szekó. Pozivu su se odazvali i bivši predsjednici Šokačke čitaonice Matija Cita, Tuna Pavković, Đuro Jakšić, danas počasni predsjednik, dopredsjednik Ivo Kunovski, predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača Irena Udvarac i zastupnik Stipan Daražac... Dodajmo da je druženje nastavljeno u Čitaonici na zajedničkoj večeri za članove i uzvanike, ali i uz pjesmu i ples uz orkestre "Šokadija" i "Mladi orkestar", pa je zabava potrajala do zore. Priredba je pak ostvarena s potporom Ministarstva ljudskih resursa odnosno Fonda za razvoj ljudskih potencijala.

Izvorna plesna grupa Šokačke čitaonice utemeljena je prije deset godina od nekadašnjih plesača koji su redovito dolazili u Čitaonicu, ali su željeli i djelatno pridonijeti njezinu kulturnom radu, prisjeća se Stipo Bubreg. Tako su potaknuli osnivanje jednog KUD-a u kojem bi se okupljali, odlazili na nastupe, na gostovanja. Uglavnom je to bio njegov naraštaj i malo starijih, primjerice rad KUD-a od početaka do danas pomaže i počasni predsjednik Čitaonice Đuro Jakšić, a ima i dvadesetak mladih koji plešu s njima. Međuvremeno su pokrenuli i podmladak, tako Beata Janković vodi tri dobne skupine, od vrtića do omladine sa šezdesetak članova. Izvorna plesna skupina broji pak 25 – 30 članova, a uz njih imaju i dva petočlana orkestra: Šokadiju i Mladi orkestar. Osim vlastitih i gradskih nastupa imaju i mnogo gostovanja diljem Mađarske na hrvatskim priredbama, ali i u inozemstvu, nastupali su više puta u Hrvatskoj, bili su u Rumunjskoj, Njemačkoj... Šokačka čitaonica ima i dvije bušarske skupine, jednu koju vodi Đuro Jakšić, a drugu s nazivom "Poklade" vode njih trojica iz izvorne plesne skupine.

Stipo Bubreg uključio se u članstvo Šokačke čitaonice još kao mladić, na samom početku, dakle 1992. godine. Prije petnaestak godina Đuro Jakšić i Tuno Pavković zamolili su ga da bude odgovoran za kulturu. Otada je u vodstvu Čitaonice, a onda je na prijedlog Đure Jakšića postao i dopredsjednikom udruge. Početkom godine, na izbornoj skupštini na Male poklade izabran je za predsjednika, a dotadašnji predsjednik Đuro Jakšić počasnim predsjednikom. Od velikih godišnjih priredaba ističe velike kulturno-gastronomске manifestacije, Grahijadu i Pranje na Dunavu, a svake godine organiziraju i šokački bal za Svetu Katu te Božićni program. Među planovima za 2018. godinu posebno izdvaja da će s potporom zajedničkog natječaja s Čepinom u Hrvatskoj ostvariti obnovu šokačke zavičajne kuće u susjedstvu u kojoj će se interaktivno prikazati Pranje na Dunavu i Grahijada, a unutar kuće bit će postavljena i mala etnografska izložba. Čitaonica ima osamdesetak aktivnih članova na koje uvijek mogu računati, a najveću pomoć daju grupe kao što su Izvorna plesna skupina koja organizira i pranje na Dunavu i Grahijadu. Potkraj kalendarske godine već razmišljaju o Pokladama 2018. godine.

Počasni predsjednik Đuro Jakšić više od dvadeset godina je bio član Čitaonice, od toga dva mandata i na dužnosti predsjednika, prije toga i dopredsjednik. Kako ističe, zgrada Čitaonice bila je u vlasniš-

tvu mohačke zadruga, ali su Hrvati Šokci uvijek dolazili. Kada je zgrada ponuđena za prodaju, Matija Čita, koji je radio u zadrugi, potaknuo je da se zgrada vrati i počeo organizirati kupnju zgrade, što se i ostvarilo 1992. godine. U tome su im pomogli tada još Demokratski Savez Južnih Slavena, grad Mohač, a pomogla im je i Janja Horvat. Sredstva koja su još bila potrebna Čitaonica je dobila od grada i postupno vratila. Dugogodišnji je predsjednik najponosniji na ono što je Čitaonica na njegov poticaj ostvarila na polju pokretanja učenja hrvatskoga jezika i stvarnoga kulturnog života. Poučavanje hrvatskoga jezika počela je još učiteljica Marija Prakatur, a okupljena su djeca članova i mohački vrtičari. Iz godine u godinu poučavanje je bilo sve uspješnije. Nakon pet godina, od nje je to preuzela Beata Jančević koja je imala 35 – 40 djece koja su počela i plesati u dječjoj skupini. Prije deset godina utemeljena je i Izvorna plesna skupina, koja je izrasla na plesničicu koju je pokrenuo i vodio Stipo Bubreg. Za prvi tamburaški festival u Mohaču pripremili su koreografiju mohačkih svatova s igrom vraga, što se pokazalo vrlo uspješnim. Tako je počeo s radom izvorni KUD Šokačke čitaonice. Time još nisu bili dokraja zadovoljni, tako su prije osam godina uspjeli pokrenuti i nastavu hrvatskoga jezika u Széchenyijevoj osnovnoj školi. Ove školske godine prvi naraštaj od petnaest učenika, koji je počeo učiti u predmetnoj

nastavi hrvatskoga jezika, završit će osmoljetku. Otada svake godine imaju trinaest do petnaest učenika koji se upišu na nastavu hrvatskoga jezika.

– Naravno, trebalo je i živjeti od nečega, tako je Čitaonica proradila i nadalje kao gostionica. U društvenom radu zgrada je dograđena klupskim prostorijama. Na katu smo uredili i knjižnicu. Svake smo godine dodali nešto novo. Tako smo onda pokrenuli i Grahijadu, pa Pranje na Dunavu, naše dvije velike kulturne i gastronomске priredbe. Organizirali smo i Božićni koncert s jednom kazališnom predstavom o prikazu tradicijskih običaja. – dodaje Đuro Jakšić koji i dalje radi kao počasni predsjednik, član izvorne plesne grupe i bušarske skupine Šokačke čitaonice. U svezi s financijama ističe kako brojni članovi i prijatelji čitaonice jako mnogo pomažu u društvenom radu, što znači da mnogo toga mogu uštedjeti na izdatcima. S druge strane, deset do petnaest godišnjih nastupa osigurava lijep prihod, jer sredstva koja dobiju za razne nastupe bogate blagajnu šokačke udruge. Osim toga imaju dobre podupiratelje, ne samo u novčanome smislu nego i u svemu drugome, i to ne samo članove već i brojne prijatelje.

Na upit kako je doživio svečani program, Đuro Jakšić uz ostalo reče: – Kao prvo, to je bila prigoda da se pokažemo i dokažemo da smo vrijedni i da možemo organizirati ovakav veličanstveni program, kao drugo, da pokažemo kako osim dva profesionalna društva, kao što su Mohač i Zora, i mi radimo s velikim zanosom, kao treće, da budemo primjer i drugim civilnim društvima da se zalaganjem sve može napraviti, i kao četvrto, pokazali smo i gradu Mohaču da na nas uvijek može računati. Jednom riječju, pokazali smo i samima sebi i drugima da je vrijedno sve ono što radimo kao mala udruga. Tjednima smo se pripremali, vježbali, a na kraju smo dobili mnogo čestitaka i pohvala. *Stipan Balatinac*

Došašće

Često putujem vlakom zbog poslovnih obveza. Volim te rane vlakove, obično rezerviram mjesto za stolićem, upalim računalo, radim ili samo pijem kavu i čitam vijesti na portalima. Proteklih nekoliko puta u istom vagonu putovala je i jedna majka sa sinom, oboljelim od teške cerebralne paralize. Dječčacić od desetak godina, potpuno zgrčenih udova i deformiranog tijela sjedio je pokraj nje, a ona ga je cijelim putem, koji traje oko tri sata, milovala, tepala mu i brisala sline. Dijete je povremeno nešto pokušavalo reći, no čuli su se samo nerazgovjetni glasovi. Kad čovjek vidi toliku ljudsku patnju, obično, kao u samoobrani, pomisli nešto poput „O, Bože, grozno“ ili „Hvala Bogu da imam zdravu djecu“, pa se brzo zakopa u svoje novine, knjigu ili monitor, kako ne bi morao dalje razmišljati. Sljedeći put, nakon nekoliko tjedana, sreo sam ih opet na istom vlaku. Sjedili su nekoliko redova od mene. Nakon nekih sat vremena majka ga je odvela na toalet: dječčak je, premda vrlo teško, hodao na svojim nogama, a ona ga je bodrila i svaki učinjeni korak nagrađivala osmijehom i nježnošću. Tada sam shvatio da putuju u neki institut u glavnom gradu, gdje stručnjaci vjerojatno pokušavaju razviti dječčakove vrlo ograničene sposobnosti. Ovaj prizor beskonačne majčinske ljubavi potpuno me je shrvaio. Čuo sam gospođu kako govori svom sinu, uči ga i pojašnjava mu svijet oko nas. Cijeli dan, na poslu i u povratku viđao sam lice majke i bolesnog sinčića. Jutros sam ih ponovno sreo. Zora je bila ledena, temperature u debelom minusu. Kao i uvijek, kupio sam sendvič, kavu i upalio računalo. Tada sam ih ugledao, sjedili su mi još bliže, red do mene. Ista nježnost, ista ljubav, isto strpljenje. Cijelo vrijeme razmišljao sam samo o njima. Mali je bio odjeven u skijaški kombinezon i sjedio u dječjim kolicima, koja su mu bila premala, a majka je pričala prekrasne priče o čudesnom svijetu u kojem živimo. Poslije nekog vremena, slušajući ih, shvatio sam koliko su moji problemi nevažni, i da sam u odnosu na ovu sitnu, jednostavnu ženu obična hulja, čovjek kamena srca, zaokupljen sobom i svojim mislima. Nešto me je tjeralo da ustanem, priđem toj ženi i dječčaku, i da im glasno zahvalim što su mi pokazali sve što je vrijedno i dobro na ovome svijetu. Pomislio sam da bi me putnici punog vagona vjerojatno smatrali ludim, pa sam se kukavički odrekao svoje nakane. Vlak je u međuvremenu stigao na zadnju stanicu, žena mi je prišla i upitala: „Gospodine, možete li mi pomoći skinuti kolica s malim?“ „Naravno“, rekao sam, nakon čega je nastupilo desetak sekundi šutnje. Tada sam prišao malom, pomilovao ga po licu i rekao: „Gospođo, danas je vrlo hladan dan. Morali ste dobro obući ovog momčića.“

Djetetov pogled zrcalio je takvu zahvalnost i ljubav, da sam se potpuno zbunio i umalo briznuo u plač. Morao sam muški skupiti svu snagu da ostanem sabran. Spustio sam kolica niz stepenice vlaka, majka mi se toplo zahvaljivala. „Neka Vam je blagoslovljeno Došašće“ rekao sam i brzo se izgubio u jutarnjoj vrevi velegrada. I uopće me nisu zanimala sva ta nepoznata lica, koja su me gledala rasplakanog, raskopčanog, tog jutra jednog sasvim običnog prosinačkog dana.

Ivan Tomek

Drage Hrvatice i Hrvati,

Za nas kršćane božićni blagdani vrijeme su kada slavimo rođenje Krista, izvora svjetla i života. Nije uvijek lako ići njegovim putem, no ne sumnjam da će nova godina biti bolja ako samo pokušamo slijediti poruku ljubavi i mira koja je prije više od dvije tisuće godina odaslana iz Betlehema, a aktualna je i danas.

Počnimo s malim stvarima. Znete li što većina djece poželi od svojih roditelja za Božić? Da im posvete više vremena. To je želja i moga djeteta, a vjerujem i većine vaše djece. Posvetimo jedni drugima više pažnje i vremena, cijenimo naše različitosti, poštujemo se, pripadajmo jedni drugima i podržavajmo se međusobno – uspjeh zasigurno neće izostati.

Djelatnici Konzulata Republike Hrvatske, moj sin, suprug i ja svima vama i vašim obiteljima od srca želimo blagoslovljen Božić i da u novu godinu uđete s obnovljenom vjerom i nadom te da nam svima 2018. godina bude bolja i uspješnija.

Vesna Haluga
generalna konzulica

„(SLUČAJNI)“ PERVERZNIJAK

„(Slučajni) Perverznojak“, monodrama nastala po tekstu američkog autora Andrewa Goffmana, čiju režiju potpisuje Goran Grgić, a izvodi Vladimir Andrić, duhovita je životna priča o seksualnom sazrijevanju koja oduševljava publiku diljem svijeta, koju je imala prilike u organizaciji pečuskoga Hrvatskog kazališta pogledati i pečuska publika 23. studenoga 2017. Predstava nastala u radionici vinkovačkoga Gradskog kazališta Joza Ivakić, 17. svibnja 2016, zabavan je tekst koji govori o ozbiljnim stranama naizgled bezazlene priče o ovisnosti o pornografskim filmovima. Andrew Goffman ovu monodramu napisao je 2005. godine, a svjetsku premijeru imala je na Times Squareu u New Yorku.

Trenutak za pjesmu

OJ, DJETEŠCE MOJE DRAGO

*Oj, Djetesce moje drago, vesela sam ti,
ti si moje milo blago, spavalo bi ti.
Sinak mili moj ljubljani, nuder zaspiti,
oj, golube, moj mileni, sve moje si ti, sve moje si ti.
Tebe Otac ljubi, slavi Vrhu svih ljudi;
Jerbo si mu sinak pravi, I nitko drugi.
Lijepa moja ti ružice, Mili sinak moj,
Mirisava ljubičice, Željni golub moj.*

Otvorenje izložbe „Hrvatska u slikama“ fotografa amatera

U organizaciji Hrvatske samouprave XXII. okruga, u izložbenom prostoru Doma mira (Békeház) sredinom studenog otvorena je izložba „Hrvatska u slikama“ autora mađarskih fotografa amatera. Naime, narečena je Samouprava raspisala fotonatječaj za fotografe amatere koji su tijekom svoga boravka u Hrvatskoj, na ljetovanju ili izletu, snimili pokoju fotografiju. Kako reče predsjednica ove Samouprave Andrea Sztasák, na natječaj je pristiglo umalo sto fotografija, a publika je te večeri mogla razgledati pedeset i pet uradaka od četrnaest autora. Pristigle radove vrednovali su vrsni stručnjaci: Erzsébet Tomka Strum i Péter Borsai, a mogla je glasovati i publika na javnom portalu.

Nezaslužno zaboravljena crno-bijela tehnika, Gyula Katkó pokraj svojih fotografija

Nagrađeni fotonatječaja

Publika

Predsjednica Hrvatske samouprave XXII. okruga Andrea Sztasák u kratkim je crtama predstavila dosadašnje djelovanje tijela kojem je na čelu, među inima govorila je o tradicionalnim priredbama poput Narodnosnoga dana, o sudjelovanju na natjecanju u kuhanju u sklopu Festivala vina i pjenušca, hodočašću u Međugorje, posjetu Zagrebu, ili o tečaju hrvatskoga jezika što su pokrenuli prije dvije godine s pomoću Jelice Pašić Drajkó. Na njihovim priredbama redovito gostuju hrvatske skupine iz okolnih gradova, i tako se rodila i suradnja primjerice s andzabeškom Hrvatskom samoupravom. Rad i djelovanje putem natječaja podupire gradska četvrt Budafok-Tétény i Ministarstvo ljudskih resursa. Potom je nazočne pozdravio i predsjednik Doma mira Tibor Krebsz naglašujući koliko su počašćeni što mogu biti domaćinom ove sjajne izložbe, putem koje se dobiva uvid u bogatstvo i šarolikost kulturne i povijesne baštine ove susjedne države.

Potom Andrea Sztasák, u društvu vicepredsjednica Samouprave Mirjane Karagić i Edit Szabó Zalán, dodijelila je spomenio

ce i priznanja nagrađenima. Treće je mjesto pripalo Gyuli Katkó, drugo Grgi i Esteri Weselović, prvo Dávidu Frankenbergu, a nagradu publike dobio je Matija Pavlinek. Izloženi radovi, izuzev tri, fotografije su u boji, većinom prikazuju hrvatski Jadran, kulturne i povijesne znamenitosti priobalnih gradova ili pri-

rodne ljepote Nacionalnih parkova. Za pojedine mogli bismo tvrditi kako i nije uradak amatera, dobre oči koje su ulovile tren. Nakana je organizatora da izložba bude putujuća, da što više njih dobiju poticaj za fotografiranje. Dobar poticaj koji vrijedi nastaviti.

Kristina Goher

Bogatstvo...
Sv. Nikola pozvao je u Budimpeštu učenike kačmarske osnovne škole koji uče hrvatski jezik.

„Na noge ustajte
Svi tecmo Betlemu,
Sin Božji u njemu porodio se nam“

Sвета миса и божићни концерт „Bijačke vile“ u Budimpešti

U budimskoj crkvi Rane sv. Franje druge nedjelje došašća, 10. prosinca 2017., nakon mise na hrvatskom jeziku održan je Božićni koncert Hrvatskoga pjevačkog društva „Bijačka vila“ iz Kaštel-Novoga, što su ga organizirali Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska samouprava Novoga Budima i Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj. Na svečanoj su prigodi bili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, kao i djelatnici toga diplomatskoga zbora, predstavnici diplomatskih misija u mađarskome glavnom gradu, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, te hrvatski vjernici grada Budimpešte i njezine okolice.

Don Stipan Bodrožić i otac Vjenceslav Tot

Misu na hrvatskome jeziku predvodio je dušobrižnik Trogirske župe Gospe od Anđela don Stipan Bodrožić i suslužio otac Vjenceslav Tot. U svojoj je propovijedi don Bodrožić naglasio kako nas Božja riječ vrlo lijepo, i na jednostavan način usmjerava prema biti došašća, i dodao da u današnjici serviraju nam se posve drugačiji naglasci došašća, kroz kupnju, darivanja, kućice ili zabave... „Božja riječ sasvim drugačije objašnjava i potiče na razmišljanje što je to advent? Advent je priprava, razmišljanje o svom životu, koliko smo napredovali, koliko smo se popravili, koliko smo postali bliži Bogu svojim kršćanskim načinom života“, istaknuo je don Stipan Bodrožić. Po njegovim riječima mi trebamo učiniti pravi put Bogu, sebe i svoje bližnje trebamo pri-

praviti na njegov dolazak, a to je došašće, rad na sebi. „Nakon mene dolazi jači od mene. Ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući. Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti Duhom Svetim (Mk 1,7-8)“, navodio je riječi sv. Ivana Krstitelja, simbola došašća, koji je na taj način dokazivao smisao života, a to je ukazivati na Isusa. Kad pogledamo kroz povijest zadnjih dvije tisuća godina – reče Stipan Bodrožić – što Izraelci dobro znaju, da kada se Boga odbaci, od naroda nema ništa, te je dođao da, nažalost, danas se to događa i nama, našim narodima, i cijeloj Europi, jer polako, ali temeljito Boga odbacujemo. Misno je slavije svojim pjevanjem uveličalo, potom koncert održalo Hrvatsko pjevačko društvo „Bijačka vila“ iz Kaštel-Novoga.

Hrvatsko pjevačko društvo „Bijačka vila“ utemeljeno je 1903. godine. Za to su zaslužni donjokaštelanski pravaši. Nastao je sjedinjenjem dvaju zborova: *Pjevačkoga zbora Bijač* iz Kaštel-Novog, osnovanog 1894. godine, i *Tamburaškoga zbora Svačić* iz Kaštel-Starog, osnovanog 1888. godine. Uspješno djeluje do 1925. kada mu je zbog hrvatskih nacionalnih obilježja zabranjen rad, ali su se njegovi pjevači uključili u nekoliko donjokaštelanskih zborova, stoga je tradicija nastavljena unatoč nestanku imena. „Bijačka vila“ obnovljena je 1990. godine, kao mješoviti zbor, na čelu s voditeljem prof. Vladanom Vuletinom. U proljeće 2012. zbor preuzima sopranistica Antonija Teskera, od veljače 2014. voditelj je zbora prof. Andro Čalo. U sklopu budimpeštanskoga gostovanja „Bijačka vila“ izvodila je gregorijanski napjev „Cantate Domino“, skladbu Antona Brucknera „Locust iste“, te Jana Kampanusa Vodnanskog „Rorando Coeli“, Perotinijevu pjesmu „Beata Viscera“, te napjev hrvatskoga baroknoga skladatelja Atanazije Jurjevića (koji se

„Bijačka vila“ u društvu Anice Petreš Németh i Mladena Andrića

osobno potpisivao kao Jurjevich-Dalmata) iz godine 1635., naslova *Poslani bi od Boga*, te liturgijski napjev *Cithara octochorda III. iz 1723. godine „Zlatnih krila“*, Arvo Part „Bogoroditse djevo“, hrvatsku domoljubnu pjesmu „U boj, u boj“, koju je 1866. napisao Franjo Marković te skladao Ivan Zajc, a poslije je pjesma uklopljena u njegovu operu Nikola Šubić Zrinjski te su svoj koncert okrunili napjevom s otoka Murtera u obradbi Andra Čala „Preveliku radost“. Potom su svi nazočni bili pozvani na domjenak u prostorije župnoga dvora.

Kristina Goher

Mala stranica

Sretan Božić!

Neka Božić u vašim srcima donese mir, radost, ljubav i sreću! Sjetite se svih koje volite i do kojih vam je stalo te ih iznenadite pažnjom i poklonom! Sjetite se također i onih s kojima možda i niste najbolji! U ovo vrijeme ljubavi i praštanja, pružite im ruku pomirenja i započnite iznova. To je pravi smisao Božića.

U tijelu zdravlje, u duši mir, u
mislima radost, u srcu mladost, a
u radu uspjeh, puno sreće i
lijepih snova nek Vam
donese Božić i
godina
Nova!

Sretan Božić na raznim jezicima:

Albanski:
Gezur Krislinjden

Finski:
Hyvaa joulua

Arapski:
*Idah Saidan Wa Sanah
Jadidah*

Francuski:
Joyeux Noël

Kineski (Mandarinski):
*Kung His Hsin Nien
bing Chu Shen Tan*

Japanski:
*Shinnen omedeto.
Kurisumasu Omedeto*

Eskimi:
*Jutdlime pivdluarit
ukiortame
pivdluaritlo!*

Engleski:
*Merry Christmas and
Happy New Year*

Azerbedžanski:
Tezze lliniz Yahsi Olsun

Latvijski:
*Prieci'gus
Ziemsve'tkus un
Laimi'gu Jauno Gadu!*

Bengalski (Indija):
Shuvo Naba Barsha

Norveški:
*God Jul oppure
Gledelig Jul*

Bugarski Čestita
Koleda:
*Čestito Roždestvo
Hristovo*

Švedski:
*God Jul and (Och)
Ett Gott Nytt Ar*

Catalonski
(Španjolska):
*Bon Nadal i un Bon
Any Nou!*

Tajlandski:
Sawadee Pee Mai

Korejski:
Tan Chuk Ha

Njemački:
*Fröhliche
Weihnachten.*

Židanski hrvatski večer s prijatelji iz Općine Sračinec

Židanski, tradicionalni hrvatski večer lako bi mogli nazvati i večerom prijateljstva s velikom delegacijom iz Općine Sračinec, a nadalje i velikom otprtom ladicom naših kinčev: od hrvatske jačke, folkloru, a i čvrstoga zajedništva čim raspolažu sva naša gradišćanska sela. 25. novembra, u subotu, napunila se je dvorana židanskoga kulturnoga doma, na hodniku su se obraćali mali i veliki, obličeni u narodne nošnje, čula se je hrvatska rič, a pri vratu su mili obrazi nukali zakipljeno vino, tej, ali uprav pogačice. Ki još dovidob nije vidio, mogao je sa sobom zeti i primjerak Posebnoga broja Hrvatskoga glasnika, koji je tiskan u cjelini s gradišćanskim materijalom za Državni dan Hrvatov u Starom Gradu.

Na početku kulturnoga programa domaćin, načelnik Hrvatskoga Židana Štefan Krizmanić, pozdravio je sve nazočne, med njimi hrvatske goste ki su dospili iz Općine Sračinec, s kimi Židanci jur četvrto lje-to njeguju prijateljske veze, a dospili su na večer i dr. Mladen Andrić, veleposlanik, i Maja Rosenzweig Bajić, savjetnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti. Božidar Novoselec, načelnik Općine Sračinec, najprlje se je zahvalio za gostoprimstvo svim Židancem i naglasio da njevo prvo pobratimljenje s Hrvatima izvan matične zemlje, sklopljeno je uprav s Hrvatskim Židanom. Kako smo od njega čuli, u međunarodnoj suradnji jur imaju za sobom i dva EU-projekta. Izrazio je svoje oduševljenje zbog toga svega što su vidili i iskusili prilikom boravka u selu, kade su skoro petsto ljet dugo sačuvane vridnosti Hrvatov. Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić takaj je s toplimi riči pozdravio skup i istaknuo, iako je ova prva prigoda, vjerojatno ne i posljednja u po-sjećivanju Gradišćanskih Hrvatov i pred svim se je zahvalio na srdačnom i iskrenom gostoprimstvu. Potom je započeta folklorijada s dicom iz čuvarnice, u koj trenutačno podvaraju 28 mališanov. Zatim su došli na binu člani KUD-a Benedikt s koreografijom Zagorskih tancev, a nje su sprohadjale male Židanske zvijezdice. KUD Zavičaj iz Sračinca takaj je zaku-

Židanski načelnik s gosti iz Hrvatske

Mališani iz mjesne čuvarnice prikazali su hrvatske jačke i tance

Folkloriši KUD-a Benedikt

rio publiku, a predstavili su se ovde i talentirane sestre i brat Kumarnović s hrvatskimi jačkami za ke su pred kratkim dobili zlatnu kvalifikaciju na regionalnom naticanju u jačenju narodnih pjesam. Pjevačice Staračkoga doma su skupastale u zbor pred dvimi-trimi ljeti jer rado jaču, a uz pjesme su ovput i štale iz djel židanskoga etnografa i pjesnika Ivana Horvata. Tamburaši KUD-a Benedikt, a potom i tamburaši KUD-a Zavičaj svojim guslanjem položili su fundamenat još boljega raspoloženja, i to tako da polag pozornice su spontano začeli tancati najmladji ke je zgrabio ritam. Jedna od najdulje funkcionirajućih grup u Hrvatskom Židanu su jačkarice

Jačka „Croatio, iz duše te ljubim“ u izvedbi domaćinov i časnih gostov

u svojem zboru Peruška Marija, s kimi je pravoda i sam načelnik zapjevao židansku himnu. Ne more se negirati da vrhunac programa je došao pak onda, kad su židanske tambure zaigrale dalmatinsku klapsku *Da te mogu pismom zvati*, a put na pozornicu su napravili zavolj skupnoga jačenja tako načelnik Sračinca kot i hrvatski veleposlanik i savjetnica Veleposlanstva. U židanskom hrvatskom muzičkom repertoaru jur obavezno, na svakoj priredbi se izvede i Intradin šlager *Croatio, iz duše te ljubim*, a kad to cijela dvorana iz svega guta „piva“, to je ipak, svaki put, tako daleko i toliko blizu staroj domovini, gusinja koža...

Tiho

Prva adventska nedilja s Hrvati u Sambotelu

Štefan Dumović je služio svetu mašu

Sambotelske Djurdjice

Dio četarskoga zbora Rozmarin

Jačkari i jačkarice zbora iz Staroga Grada

Kiseški zbor Zora

Vince Hergović, predsjednik DGHU-a, je dilio i dare svim zborom

Ljubičica i TS Žgano iz Petrovoga Sela

U glavnoj organizaciji Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatskoga kulturnoga i vjerskoga društva u Sambotelu i uz materijalnu potporu Hrvatske samouprave Željezne županije, na prvoj adventskoj nedilji znova su se našli u sambotelskoj crkvi sv. Kvirina, jačkarni zbori s područja ove županije, a posebni gost adventskoga koncerta ovput je bio hrvatski korus Staroga Grada. Vince Hergović, predsjednik DGHU-a, na početku je po-

zdravio sve nazočne ki su došli toga dana s otvorenimi srci prema društvu i skupnom radošću da budu dilnici toga hrvatskoga jačkarnoga svita kojega su s veseljem i s ljubavlju pripravili jačkari i jačkarice slijedećih zborov: Ljubičica iz Petrovoga Sela s mladimi tamburaši sastava Žgano, sambotelski zbor Djurdjice, četarski Rozmarin, kiseška Zora, jačkari i jačkarice iz Staroga Grada ter Kemlje, prisički Zviranjak, židanska Peruška Marija i šički Slavuj ki su skoro u dvournom koncertu predstavili svoj predbožićni zborovni program, a potom je Štefan Dumović, židanski farnik, održao svetu mašu na hrvatskom jeziku. S korusa je svojom jačkom sprohodio crkveni obred zbor Sveta Cecilija. Večer je prošao u prekrasnoj Brennerovoj školi uz bogate stole u razgovoru i druženju.

Tiho

Sveti Nikola

Sveti je Nikola imao mnogo posla u Podravini, dok je obišao najmlađe u Lukovišću, Novom Selu, Potonji, Brlobašu. I školarci i vrtićari su ga nestrpljivo čekali. U lukoviškome dječjem vrtiću već nekoliko dana prije njegova dolaska spremalo se i čistilo, ukrašavalo, izrađivali ukrasi za božićno drveće, tražio najudobniji stolac u koji će sveti Nikola sjesti, kako bi pročitao pisma i saslušao želje, a trebalo je uvježbati program u njegovu čast. I dok su se djeca igrala, iznenada je pokucao na prozor sv. Nikola, a vreća mu je bila prepuna poklona, kako i priliči. Pomogli su mu ući, ali nije skinuo kaput, reče da ima mnogo, mnogo posla. Saslušao je i pjesmice i želje te pljeskom nagradio djecu, njih dvadeset i osmero. Dobili su čokoladu, mnogo čipsa i voća kako bi pobijedili viruse koji prijete ovih dana. Sa svetim Nikolom u dućanu bili su i

Foto: LUKOVIŠKI VRTIĆ

članovi mjesne Romske samouprave, a kako saznajemo Hrvatska samouprava će pomoći pri kupnji tanjura, čaša i božićnih darova. Kako kažu odgojiteljice, program sv. Nikole ostvaren je uz potporu Malteškog reda i njegova člana, Martinčanina Šandora Kövesfalvyja koji je „dopratio“ sv. Nikolu.

U hrvatskim selima Šomođske županije

Učiteljice lukoviške osnovne škole Biserka Kolaric Brantner i Dragica Ševo bile su ove godine zadužene za organizaciju i doček svetoga Nikole. Nije to nimalo lako jer djeca koja pohađaju školu jesu iz Lukovišća, Potonje, Brlobaša i Novoga Sela, a sv. Nikola želio je sve njih posjetiti baš u njihovu selu. Trebalo je pripremiti pri-

Foto: BISERKA

godan program kojim će biti pozdravljen, složiti želje i napisati pisma, pa sve to dobro uvježbati uz pjesmicu i ples kako bi se sv. Nikola što bolje osjećao među njima. Napunili su se domovi kulture u sva četiri naselja, bilo je lijepo i djeci i odraslima. Čokolada, voće, topla riječ, druženje i ispraćaj sv. Nikole, koji je otišao zadovoljan viđenim te obećao da će doći i sljedeće godine.

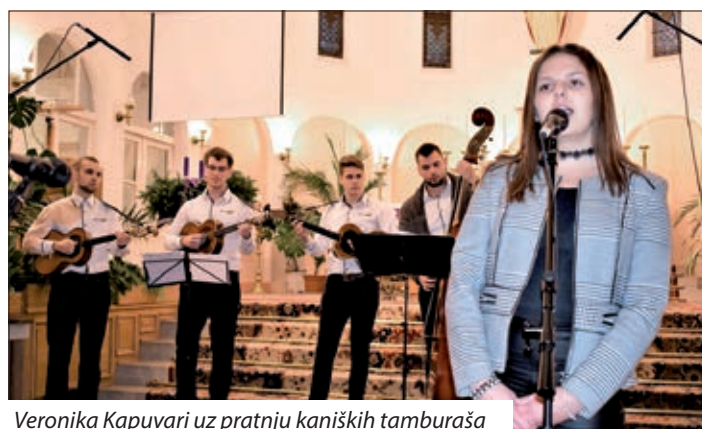
„Čakamo Božiča“

Hrvatska samouprava Zalske županije iz godine u godinu priređuje Adventski koncert u želji da se božično ozračje osjeti i u hrvatskoj pomurskoj zajednici. Nekad je to nastup hrvatskih zborova iz regije, nekad gostuje poznati zbor iz matične domovine, ali ovogodišnji koncert „Čakamo Božiča“ 9. prosinca u kaniškoj crkvi Srca Isusova bio je poseban po tome što su nastupili samo mladi izvođači od polaznika dječjeg vrtića do studenata. Na jednosatni koncert okupile su se prabake i pradjedovi, bake i djedovi, mame i tate, sestre i braća, da zajedno s obitelji i s pomurskom hrvatskom zajednicom slave dolazak jednog od najljepših kršćanskih blagdana – Božić.

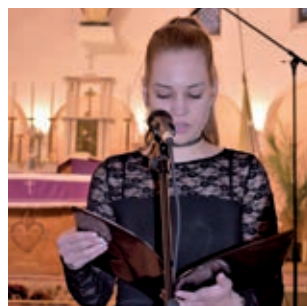
Vijećnici Hrvatske samouprave Zalske županije u ovome mandatu posebnu pozornost posvećuju mladima i u svoje programe uključuju mladež, od vjerskih do kulturnih i obrazovnih programa, a i posebno organiziraju za njih (đačka konferencija, smotra nadarenih učenika, stipendiranje srednjoškolaca, potpomaže kupnjom narodne nošnje). Ovogodišnji Adventski koncert također je osmišljen za njih, da se u adventsko vrijeme posebno pozabave hrvatskim adventskim pjesmama, recitacijama i glazbom. U crkvi Srca Isusova sudionicima i okupljenima obra-

Djeca kaniškoga dječjeg vrtića

Veronika Kapuvari uz pratnju kaniških tamburaša

Hana Lukač, učenica Gimnazije Lajosa Batthyányja

tila se Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije:

– Božić je blagdan Isusova rođenja, rođenje djeteta, novog života, zbog toga je najljepše kada su djeca sudionici toga božičnog ozračja. Pripremajmo se skupa za blagdan mira i ljubavi te se radujmo skupa našoj djeci! – rekla je gđa Vargović.

Okupljena je publika mogla uživati u prekrasnim božičnim pjesama, recitacijama, kraćim božičnim scenskim igrama, u tamburaškoj glazbi u izvedbi djece kaniškoga Dječjeg vrtića Rozgonjijeve ulice, učenika osnovnih škola iz Boršfe, Kerestura, Serdahela, srednjoškolaca iz Pijarističke gimnazije Lajosa Batthyányja i dr. Ferenc Mezőa te Tamburaškog sastava „Stoboš“. Oglasile su se pjesme Spavaj, mali Božiću, Isuse, mileni Bože moj, Zvončići, zvončići, Oj, djetesce, Oj, pastiri, Narodi nam se, U to vrijeme, Tiha noć i druge prigodne pjesme. Nakon programa uz pogače i božične kolače sudionici su jedan drugom zaželjeli sretan Božić.

Učenici serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“

beta

Hrvatski kalendar 2018

Hrvati u Mađarskoj imaju dugu neprekinutost izlaženja godišnjaka koji je objavljivani pod ovim imenima: od 1945. godine Naš kalendar, Narodni kalendar. Prvi Hrvatski kalendar u Mađarskoj izašao je za 1992. godinu. Ovogodišnji Hrvatski kalendar 2018, u nakladi Croatica Nonprofit Kft.-a, uredila je Branka Pavić Blažetin uz uređivački odbor, što ga čine Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Timea Horvat, Kristina Goher. Godišnjak na 240 stranica u boji donosi niz napisa i mnoštvo fotografija iz života Hrvata u Mađarskoj od Gradišća do Bačke.

Čudna su kalendarska štiva imali Hrvati u rukama dugi niz godina, teško je to danas reći, ali polako se naslućuje koliko su ona pomagala ili odmagala u očuvanju nacionalne samobitnosti, hrvatskoga jezika i pisma, hrvatke svijesti. Za nadati se kako će njihova ocjena i znanstvena istraživanja osvijetliti ulogu kalendara u očuvanju samobitnosti. Jer i oni, kao i sva ostala izdanja na materinskom jeziku, imaju u prvom redu ulogu nastanjanja, uzgajanja, šticanja, štovanja svoga HRVATSKOG JA. Kako bi se to moglo događati, potrebni su čitatelji i hrvatski tisak. Budući da je Hrvatski kalendar pisan na hrvatskom jeziku, čitatelji koji znaju hrvatski jezik. Kod našega kalendara Hrvati u Mađarskoj. Potrebno je da se i Hrvatski kalendar širi u školama, promiče, predstavlja, voli i čuva...

U ovogodišnjem će, dragi čitatelju, naći podosta zanimljivih crtica iz povijesti, kulture, etnografije, pjesništva i književnosti, politike, priča o ljudskim sudbinama, svega onoga što je oko nas i oko tebe. Jer tu istu povijest ispisuješ ti sa svojom obitelji, bez obzira na povijesne knjige i političke mijene.

Branka Pavić Blažetin uvodnikom „Mogao bi biti hrvatski pisac“ pozdravlja čitatelja. Slijedi rubrika Obljetnice znamenitih Hrvata u 2018. godini. Kristina Goher donosi napis Narodnosti obogaćuju jedni druge i Mađarsku, Ernest Barić piše o prvoj hrvatskoj školi u Pečuhu, Branka Pavić Blažetin o medijima u HDS-ovu održavanju, Stipan Balatinac piše o djelu Živka Mandića „Rječnik govora santovačkih Hrvata“, Stipan Balatinac o „Hrvatskom kalendaru 2017“, i o Odličju „Mađarski zlatni križ za zasluge“ ravnatelju mohačkog muzeja Jakši Ferkovu, Ladislav Heka o Austro-ugarskoj i Hrvatsko-ugarskoj nagodbi, Živko Mandić donosi zanimljiv napis Pismo iz groba, Timea Horvat potpisuje napis Doberdo – stoljetni sijač smrti, Josip Mihović piše o Antunu Germu (Meszlényi) od sumartonskog Dola do primaske palače, Stipan Balatinac napis naslova Više od četiri desetljeća u službi dvojezične i dvonacionalne župne zajednice, Živko Gorjanac donosi Portret jedne garsko-dušnočke učiteljice u mirovini, Kristina Goher donosi portret Mohačanke Estere Daražac Bakóczy, Timea Horvat: portret Andraša Kovača, Silvester Balić piše o hrvatskome školstvu i udžbenicima Hrvata u Mađarskoj od 1918. do 1945. Donosi se predstavljanje knjiga: XII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup; „Oj, Kozaru, ti selo na brijegu...“; Ladislav Heka: Dalmatini (Bunjevci) u slobodnim kraljevskim gradovima Subotici i Segedinu; Ivan Njari /- Nyári János Dvanaest i jedan / Tizenkettő és egy. Uz narečeno tu je još mnoštvo zanimljivih napisa uz petstotinjak fotografija u boji s potpisom.

MCC

U OZRAČJU DOŠAŠĆA

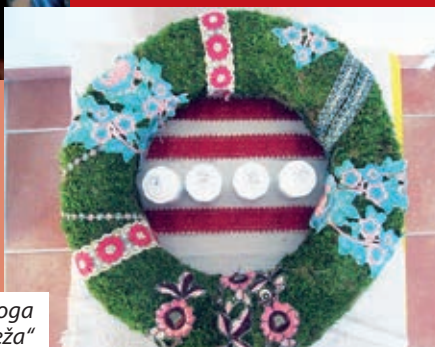
Svaki dobar čin daje mogućnost djeci u vrtiću da stave slamčicu u jaslce. Svi se trudimo da do Božića napunimo slamom jaslce nek se mali Isus raduje.

Ovo nam je poslala teta Zlata iz pečuskoga Hrvatskog vrtića „Miroslav Krleža“

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu sve je u ozračju došašća. Teta Zlata poslala nam je fotografije koje dočaravaju brigu odgojitelja i djece o tradiciji, blagdanu i druženju oko njega.

Dio viđenoga plod je rada vještih dječjih ruku i brige o tome roditelja, baka, djedova i odgojitelja. Vidimo adventski vijenac s motivima tkanine s nošnje bošnjačkih Hrvata, a svaki dobar čin u ovom adventskom vremenu iščekivanja daje mogućnost djeci da stave slamčice u jaslce. Sva djeca trude se ovih dana do Božića napuniti slamom jaslce neka se mali Isus raduje i neka mu bude toplo i mekano u njima.

Branka Pavić Blažetin

Stari motivi s bošnjačke nošnje na adventskom vijencu

Prva nedjelja došašća u Santovu

Svečanost oko adventskog vijenca

Došašće ili advent (dolazak), početak je crkveno-liturgijske godine i vrijeme duhovne pripreve za Božić. U prvome dijelu došašća vjernici se pripremaju za slavni Kristov dolazak, kada će ujedno biti i sudnji dan, a u drugom dijelu pobliže se pripremaju za Kristov rođendan, za dan kada je Sin Božji postao čovjekom.

Prve nedjelje došašća, 3. prosinca, upaljena je prva svijeća na adventskom vijencu. Nedjeljna hrvatska misa u Santovu, kao i svake godine, uljepšana je s pjesmom *Vi nebesa*, rosite koju su izveli polaznici hrvatskoga vjeronauka pod vodstvom vjeroučiteljice Katike Molnar Tomašev. Tako će biti svake nedjelje došašća. Dodajmo da se u hrvatskome tjednu (od 11. do 16. prosinca) na hrvatskom jeziku održavaju i mise zornice, a svaka misa u došašću završava pučkim pjevanjem pjesme *Anđeo Gospodnji navistio Mariji...* Već po tradiciji, u vrijeme došašća santovačka župna zajednica organizira i trodnevnu duhovnu pripravu za Božić, ove godine 11. – 13. prosinca, prije mise uz mogućnost za ispovijed na materinskom jeziku

Devetu godinu zaredom, u organizaciji samouprave naselja, u Santovu u vrijeme došašća paljenjem svijeća na velikom adventskom vijencu, koji je postavljen na središnjem seoskom trgu, održava se mala svečanost uz prigodni govor i kulturni program. Prve nedjelje došašća, 3. prosinca, u predvečernjim satima uz prigodni govor prvu svijeću na seoskom adventskom vijencu upalio je santovački župnik, počasni kanonik Imre Polyák, ujedno biskupski vikar za narodnosti kalačko-kečkemetske nadbiskupije. Svečanost su uljepšali učenici nižih i viših razreda, polaznici vjeronauka, pjevajući adventske pjesme na hrvatskome i mađarskom jeziku. Kako je uz ostalo najavio načelnik sela József Feigl, druge nedjelje došašća, 10. prosinca, svečanost će održati baptistička zajednica kada će se obilježiti i blagdan svetog Nikole, treće nedjelje, 17. prosinca, prigodni će govor održati počasni građanin sela, umirovljeni učitelj Géza Gál, a četvrte nedjelje, iznimno u subotu, 23. prosinca, parlamentarni zastupnik bajskog okruga i državni tajnik Róbert Zsigó.

XI. Croatica kup kuglanja u Sambotelu

Hrvatski kuglački klub Croatica u Sambotelu svako ljetu probuje skupazvati na naticanje sve športaše iz gradišćanskih sel na jedno športsko otpodne u gradsku kuglanu VAOSZ. Tako je to bilo i ljetos, 19. novembra, u nedilju otpodne, s pozdravnimi riči Józsefa Horvátha, glavnoga organizatora, a ujedno i predsjednika spomenutoga kluba. Ukupno se je naticalo šest muških (Firma Čerčić, Gornji Četar, Croatica I. – Sambotel, Croatica II. – Sambotel, Prisička I., Prisička II.) i trih ženskih ekipov (Croatica I. – Sambotel, Croatica II. – Sambotel, Gornji Četar) a borili su se i sami dičji naticatelji: Dániel Turczi, Botond Tóth, Goran Suklić, Barnabás Tóth. Med muži je na trećem mjestu zgotovila naticanje grupa Croatica I. iz Sambotela (István Bonti, János Szárnyas, Toni Suklić, János Horváth), drugo mjesto su osvojili kuglači Gornjega Četara (Róbert Sej, Ákos Kállai, Zoltán Biroczi, Csaba Kállai), a pobjeda ove kategorije pripala je Firmi Čerčić (Balaž Čerčić, Antal Čerčić, Ákos Laki, Menyhért Raffai). U ženskom naticanju treće su bile u hitanju Četarke Viktorija Glavanić, Silvija Benčić, Melinda Krancz. Drugo

mjesto su zavrile u grupi Croatica II. Estera Tóth, Irma Geičnek, Eta Škrapić, Marija Tiber. Najbolje kuglačice na ovom kupu su bile u ekipi Croatici I. Ildikó Mohr, Babi Jurašić, Dora Horvat i Žuzana Horvat. U peršonskom naticanju su bili najbolji Ákos Laki, Babi Jurašić i najmladji Goran Suklić (1. razred Hrvatske škole u Sambotelu). Priredbu su pinezno podupirale Gradska samouprava Sambotela i Hrvatska samouprava Željezne županije.

Tiho

Došašće u Zagrebu

Udruga baranjskih Hrvata, u suradnji s Hrvatskom samoupravom Baranjske županije i Hrvatskom samoupravom grada Selurince, organizirala je posjet Zagrebu 3. prosinca na zagrebački došašće. Putnici su sudjelovali na svetoj misi u zagrebačkoj katedrali, pogledali sajam na Zrinjevcu, a imali i vremena za slobodan program. Na povratku kućama razgledali su Božićnu priču (bajku) obitelji Salaj u Čazmi (Grabovnica). Više od dva milijuna ukrasnih svjetiljaka, svijetleći sobovi sa saonicama te snjegovići... oduševljavaju posjetitelje.

FOTO: MARIJANA BALATINAC

KAZALIŠNA GRUPA FILEŽ

poziva na Salan igrokaz u tri čini

www.kg-filez.at

original: Run for your wife. Uvod: komedija. prijevod: Stefan Pavlovic

TAKSI TAKSI

25. dec. 19:00	26. dec. 19:00	30. dec. 19:00	1. januar 16:00	6. januar 16:00	7. januar 16:00	18. januar 19:30
----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	------------------

Beč VI, Kbnigszeg, 10
općinska dvorana Filež

DARANJ

Kako za Hrvatski glasnik reče predsjednica dombolske Hrvatske samouprave Ruža Šebešćen, u organizaciji Samouprave četrdeset i pet putnika 9. prosinca posjetilo je imanje obitelji Salaj kod Čazme, Salaj Lend. Božićna priča obitelji Salaj postala je pravi komercijalni bum ponajprije u Hrvatskoj, a sve je više znatiželjnika iz pograničnih područja s mađarske strane, pa tako, kako saznajemo, i putovanja koje tamo organiziraju hrvatske samouprave u Mađarskoj. Ovogodišnja Božićna priča otvorena je 1. prosinca 2017. i traje do 14. siječnja 2018. godine. Nudi se niz sadržaja uz preko 2,6 milijuna lampica. Tu su i animatori za najmlađe, umjetno klizalište, veliko Adventsko selo s domaćim proizvodima, šetnica, svakodnevni vartromet, gastronomska ponuda. Djeci do sedam godina ulaz je besplatan, a ulaznica je 30 kuna.

MOHAČ

Hrvatska samouprava grada Mohača 30. prosinca ugostit će Tamburaško društvo „Pajo Kolarić“ iz Osijeka. Program počinje u 18 sati u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog, a osječko društvo izvest će koncert „Djetešce nam se rodilo“ autora Julija Njikoša. Misno slavlje na hrvatskome jeziku predvodit će župnik velečasni Ladislav Bačmai, a misu će pjevati gostujući zbor u pratnji tamburaškog orkestra i orguljaša.

BUDIMPEŠTA

Predsjednik Mađarske János Áder organizirao je tradicionalni godišnji prijam u Sándorevoj palači, 11. prosinca 2017., u čast predsjednika državnih narodnosnih samouprava i narodnosnih glasnogovornika u Mađarskom parlamentu.

BOŽIĆNI KONCERT U PODRAVINI

I. dio: „Božić stiže u Podravinu“
Zajednički kulturni program
(sudjeluju: KUD Podravina, KUD Drava, ŽPZ „Korjeni“, tamburaši iz Podravine, Oliver Várnai i Benjamin Erdélyi)

II. dio:
„Od Božića Do Božića“
Koncert IGORA DELAČA
ex-PRVA LIGA

uz pratnju sastava
GAŠO BAND

MARTINCI, 22.12.2017.
19⁰⁰ SPORTSKA DVORANA

